

NARODNI
DOM
MARIBOR

KONCERTNA
POSLOVALNICA

Komorni cikel 2018/2019

2. abonmajski koncert

Dvorana Union, Maribor, 4. december 2018 ob 19.30

PETER MATZKA, violina
THOMAS SELDITZ, viola
REINHARD LATZKO, violončelo
ERNST WEISSENSTEINER, kontrabas
CHRISTIAN SCHMIDT, klavir

musik
GRAZ
abende
V sodelovanju z

SPORED

Sergej Prokofjev (1891–1951)

Pet melodij za violino in klavir, op. 35a

I. Andante

II. Lento – ma non troppo

III. Animato – ma non allegro

IV. Andantino, un poco scherzando

V. Andante non troppo

Henri Vieuxtemps (1820–1881)

Elegija za violo in klavir v f-molu, op. 30

Claude Debussy (1862–1918)

Sonata za violončelo in klavir v d-molu

I. Prolog: počasi, sostenuto e molto risoluto

II. Serenada: srednje razgibano

III. Finale: Razgibano, lahkotno in nervozno

Franz Schubert (1797–1828)

Klavirski kvintet v A-duru, D. 667, »Postrv«

I. Allegro vivace

II. Andante

III. Scherzo: Presto

IV. Tema z variacijami: Andantino

V. Finale: Allegro giusto

Sergej Prokofjev (1891–1951) je v strahu pred posledicami oktohrske revolucije zapustil Rusijo leta 1918 in preizkusil svojo srečo v Združenih državah. Vendar to ni bilo srečno obdobje zanj, zato se je že leta 1920 preselil v Pariz, a se nato še istega leta odpravil na turnejo nazaj v Združene države, v njemu ljubo Kalifornijo. Prav v času te turnee je nastalo *Pet melodij*, ki jih je v originalni verziji skladatelj namenil solističnemu sopranskemu glasu brez besedila (kot zgled je najbrž služila slavna *Vokaliza* Sergeja Rahmaninova, nastala osem let prej), umetnikovo imaginacijo pa naj bi sprožile prav lepote kalifornijske narave, saj lahko v njegovem dnevniku beremo, kako je občudoval »ocean, ki se je ob sončnih zahodih lesketal v najlepših barvah«. Naslednje leto je *Melodije* izvedla še ena ruska emigrantka Nina Koshetz, vendar pa večjega odmeva skladba v tej obliki ni dosegla.

Nekaj let kasneje je Prokofjeva v Parizu navdušil recital madžarskega violinista Josepha Szigetija in pričel je razmišljati o krajših miniaturah, nekakšnih pesmih brez besed. Nekje v istem času je žena enega izmed skladateljevih prijateljev, violinistka Cecilia Hansen, Prokofjevu pokazala, da je drugo izmed *Melodij* mogoče brez težav izvajati tudi na violini. Toda skladatelj Hansenovi ni v celoti zaupal, zato je leta 1925 obiskal še enega znamenitega violinista, Pawela Kochánskega. Z njim sta v nekaj urah vokalne melodije prilagodila za violino in v tej obliki je skladba doživela bistveno več zanimanja.

Pet melodij je v resnici pet kratkih miniatur, ki se napajajo iz medsebojnih kontrastov (v tempu in tonalitetah). Harmonski jezik Prokofjeva je razširjen in se pomika proti močni kromatičnosti, a vendarle se iz vseh alteracij tu in tam zasveti tudi diatonična logika. Izrazita lirična zasanjanost in melodična razvejanost se mestoma umakneta sladkobnim domislekom in tudi humornim prebliskom, medtem ko je oblika, z izjemo četrte melodije, ujeta v tradicionalno tridelno shemo.

Belgijski violinist **Henri Vieuxtemps** (1820–1881) je v svojem času slovel kot eden največjih virtuozov. Nadarjenost je pokazal že zelo zgodaj in kot solist nastopil že s šestimi leti, nato pa ga je pot vodila na šolanje v Pariz. Že v rosnih letih se je podal na koncertne turnee, kjer je srečeval pomembne glasbeniške figure, ki so samo še utrjevale njegov zvezdniški status. Tako je leta 1833 na turneji po Nemčiji spoznal violinista in skladatelja Louisa Spohra, ki ga je vpeljal v svet klasicistične glasbe. Vieuxtempa je kot drugega Paganinija čislal Robert Schumann, v Parizu pa si je nato violinist privoščil tudi ure kompozicije pri takrat slavnem profesorju Antonínu Reichu. Leta 1837 je prvič obiskal Rusijo, sedem let kasneje pa tudi Združene države. Leta 1846 je na povabilo postal dvorni violinist in solist v Cesarskem gledališču v Sankt Peterburgu, kjer je ostal kar osem let. V poznejših letih pa se je vrnil v Bruselj, da bi svoje znanje predajal mladim glasbenikom.

Vieuxtemps se v glasbeno zgodovino ni zapisal le kot razvpiti virtuoz, temveč tudi kot učitelj, poglobljeni komorni glasbenik in skladatelj, pri čemer je večina njegovega opusa namenjena godalnim inštrumentom. Poleg violine je Vieuxtemps dobro obvladal tudi violo in je v komornih zasedbah pogosto segel tudi po tem bolj okornem inštrumentu. Za violo je napisal tudi vrsto kompozicij. *Elegija v f-molu*, ki je bila objavljena leta 1854, je eno prvih skladateljevih del za violo. Gre za tipično romantično skladbo, ki niha od liričnega predstavljanja melodičnega gradiva do izrazitih solističnih bravur. Začetna akordika spominja na Fauréja, nato pa se klavir umakne petju in bravuram solistične viole, pri čemer se izkaže, da je Vieuxtemps zelo dobro izkoristil tehnične in barvne potenciale glasbila.

Claude Debussy (1862–1918) je *Sonato za violončelo in klavir* napisal v svojem poznem ustvarjalnem obdobju. Zadnja leta skladateljevega življenja je zaznamovala prva svetovna

vojna in neusmiljena bolezen, ki je vplivala tudi na njegovo produktivnost. Poletje leta 1915 je preživel v vili na obali Kanala, kjer je za trenutek ponovno vztrepetala njegova ustvarjalna žilica. Takrat se je lotil projekta šestih sonat, ki jih je želel posvetiti svoji drugi ženi Emmi-Claude, vendar pa je uspel dokončati le prve tri, in sicer za violončelo in klavir, violino in klavir ter *Trio za flavto, violo in harfo*. V teh delih se je Debussy želel navezati na izročilo francoskega baroka iz zgodnjega 18. stoletja. Zanimivo je, da je prek dialoške igre s starimi formami v resnici na precej nespektakularen način stopil na pot razbijanja ustaljenih konvencij glasbenega jezika 19. stoletja. *Sonato za violončelo in klavir* je sam skladatelj opisal kot »skoraj klasično v dobrem pomenu besede«. Sprva jo je želel nasloviti »Pierrot, jezen na luno« in zdi se, da se je Debussy celo nekoliko identificiral z žalostno klovnovsko figuro. Prolog sonate zaznamuje ritmična figura, ki vodi do grenke teme, medtem ko je srednji del bolj aktiven. V Serenadi skladatelj obravnava violončelo najprej kot kitaro, nato pa še kot mandolino in spevno flavto. Finale sledi brez premora, njegov radostni tok pa prekinjajo bolj introspekcijsko obarvane epizode.

Svoj znameniti *Klavirski kvintet v A-duru, D. 667* je **Franz Schubert** (1797–1828) dokončal na Dunaju, jeseni leta 1819. Toda v resnici gre za produkt brezskrbnih poletnih počitnic v Steyru, ki jih je dvaindvajsetletni Schubert preživel z enim svojih najboljših prijateljev, zvezdniskim baritonom dunajske Cesarske opere Johannom Michaelom Voglom, ki je bil sicer skoraj tri desetletja starejši kot Schubert, prihajal pa je prav iz Steyru. Schubertova pisma iz tega časa so polna ekstatičnih opisov magičnih lepot narave in osmih očarljivih mladih gospodičen (Schubert piše »skoraj vseh lepih«). Dnevi so bili polni sprehodov in piknikov, zaključevali pa so se z domačimi koncerti na domu navdušenega amaterskega glasbenika, violončelista Sylvestra Paumgartnerja, ki so skladatelju v krogu prijateljev prinesli tudi občudovanje in priznanje. In prav

Paumgartner je na koncu pri Schubertu naročil kvintet za enako zasedbo, kot jo je v svojem *Klavirskem kvintetu, op. 87* uporabil Johann Nepomuk Hummel, torej zasedbo, v kateri drugo violino iz klasičnega klavirskega kvarteta zamenja kontrabas. Naročnik je izrazil tudi željo, da bi se v kvintetu oglasil njemu najbolj ljub Schubertov samospev »Postrvr«. Schubert je naročniku ugodil – četrti stavek kvinteta je domišljen v obliki variacij na znano melodijo pesmi. To je najbrž razlog, da kvintet s petimi stavki presega običajno formo štirih ciklično povezanih stavkov, hkrati pa je pesem dala celotni skladbi tudi ime.

Kljub občasnim zdrsom v molovske harmonije praktično nobeno drugo Schubertovo komorno delo ne napolnjuje toliko svetlobe in brezskrbne melodike kot prav *Kvintet D. 667*. Zdi se, da je osnovno razpoloženje dela dobro prilagojeno intimni naravi družinj pri Paumgartnerju, zato se zdi v celoti tudi bližje serenadnemu duhu kot pa izpeljevalni resnosti sonatnega ciklusa. Prvi sonatni stavek je po svoji vsebini bogato liričen, medtem ko je drugi stavek dvodelen in se zdi zasnovan kot samospev, ki ga gradita dve kitici. Kot nekakšen bidermajerski predah sledita Scherzo in niz variacij na Schubertov samospev, pri čemer si je skladatelj obliko najbrž izposodil pri Haydnovem *Godalnem kvartetu op. 76/3*. Kot pri Haydnju tudi v Schubertovih variacijah temo predstavi vsako izmed glasbil ansambla po enkrat, toda po vsebini je stavek vendarle bližji romantičnim občutenjem. Kvintet zaključijo krajši sonatni stavek, ki ga prevevajo ciganski ritmi.

Gregor Pompe

PETER MATZKA

Peter Matzka je violinist ameriškega porekla, ki deluje kot koncertni mojster Avstrijskega radijskega simfoničnega orkestra (RSO Wien). Študiral je na Eastmanovi glasbeni šoli in pozneje na salzburškem Mozarteumu, med drugim

pri Sendorju Veghu, Sylvii Rosenberg, Donaldu Weilersteinu in drugih. V komorni igri se je izpopolnjeval pri članih znamenitih kvartetov Cleveland, Juilliard in Tokio. Bil je ustanovni član Kvarteta Chester in med letoma 1983 in 2004 član Dunajskega godalnega seksteta, s katerim je posnel številne zgoščenke za založbi EMI in Pan Classics. Prejel je več mednarodnih nagrad, tako kot solist kot tudi komorni glasbenik, med drugim nagrado ARD-München, nagrado kraljice Elizabete v Bruslju ter Naumburg v New Yorku. Med letoma 1980 in 1983 je bil profesor na Univerzi Indiana, med letoma 1993 in 1998 pa na Visoki šoli za glasbo v Kölnu. Od leta 1988 deluje kot docent za komorno glasbo za godala na Glasbeni univerzi na Dunaju.

THOMAS SELDITZ

Thomas Selditz je študiral na Visoki šoli Hannsa Eislerja v domačem Berlinu. Že pri starosti 21 let je dobil mesto solo violista v Simfoničnem orkestru iz Berlina. Pet let kasneje ga je, prav tako na mesto prvega solo violista, v orkester Državne kapele iz Berlina povabil Daniel Barenboim. Zaradi velike naklonjenosti komornemu muziciranju je zapustil prestižni orkester ter postal profesor na Visoki šoli za glasbo v Hannoveru, nato v Hamburgu ter pred 8 leti profesor za violo na Univerzi za glasbo in gledališke umetnosti na Dunaju. Od začetka 90. let do 2013 je koncertiral pri Godalnem triu Berlin (nekdanj Trio Gaede) po Evropi, Aziji in ZDA. Zadnjih pet let je violist pri Godalnem kvartetu Hugo Wolf, s katerim redno nastopa v Dunajski koncertni hiši v okviru cikla, ki ga podpira Sklad Albana Berga. S kvartetom se Selditz posveča tako velikim skladateljem in brezčasni glasbi kot tudi nevsakdanjim koncertnim oblikam, denimo povezavi arhitekture in glasbe. V prihajajoči sezoni bo s kvartetom med drugim nastopil v londonski dvorani Wigmore, newyorški dvorani Carnegie ter v Theatre du Châtelet v Parizu. Selditzovo vsestransko komorno muziciranje je zabeleženo

na številnih posnetkih. Za nekatere izmed njih je prejel tudi prestižne nagrade, kot sta diapason d'or in nagrada nemških kritikov za solo posnetek.

REINHARD LATZKO

Violončelist Reinhard Latzko, rojen v Freisingu, je študij zaključil pri Janu Polasku, Martinu Ostertagu in Heinrichu Schiffu. Zmagal je na številnih domačih in mednarodnih tekmovanjih. Med letoma 1987 in 2003 je bil solo čelist pri Radijskem simfoničnem orkestru v Baden-Badnu. Kot solist je med drugim igral z orkestri, kot so Simfonični orkester iz Basla, Orkester Tonhalle iz Züricha in Nemški komorni orkester, pod vodstvom dirigentov, kot sta Michael Gielen in Jurij Ahronovič. Med njegovimi najpomembnejšimi partnerji pri komornem muziciranju so Ernst Kovacic, Heinrich Schiff, Christian Tetzlaff, Gustav Rivinius in Christian Altenburger. Bogato koncertno udejstvovanje ga je med drugim popeljalo tudi na Dunaj v tamkajšnjo Concertno hišo in Glasbeno združenje, v Berlinsko filharmonijo in Filharmonijo Köln ter v bruseljsko Palačo lepih umetnosti. Latzko je izvedel tudi številne praižvedbe skladb izpod peresa skladateljev, kot so Rihm, Krženek, Gielen in Trümpy. Leta 1988 je od Borisa Pergamenschikova prevzel izobraževalni in koncertni razred za violončelo na Akademiji za glasbo v Baslu. Obenem vodi številne mojstrske tečaje v Nemčiji, Franciji, Španiji, na Hrvaškem, v Južni Koreji in Avstriji. Od leta 2003 je Reinhard Latzko profesor za violončelo na Univerzi za glasbo in gledališko umetnost na Dunaju.

ERNST WEISSENSTEINER

Ernst Weissensteiner je solobasist pri Dunajskih simfonikah in vodja razreda za kontrabas na Konservatoriju Dunajske zasebne univerze. Študiral je na Univerzi za glasbo na Dunaju pri Ludwigu Streicherju. Leta 1989 je diplomiral z odliko ter

obenem prejel še posebno priznanje Zveznega ministrstva za znanost in umetnost. S svojo redno koncertno dejavnostjo dokazuje stilsko raznovrstnost in glasbeno vitalnost, saj sodeluje z zasedbami Klangforum iz Dunaja, Komornim orkestrom Evrope in Orkestrom Vienna Art ter z glasbeniki, kot so Joe Zawinul, Ingrid Janson, Tatjana Grintenko, Aleksej Ljubimov, Nigel Kennedy, z zasedbami Dunajski simfonični jazz projekt, kvartetom Bass&oon iz Dunaja, Dolby`s Around in Sekstetom kontrabasov Bass Instinct. Zaradi njegovega tehničnega mojstrstva in poglobljenega zanimanja za novo glasbo mu mnogi sodobni skladatelji zaupajo krstne izvedbe svojih del.

CHRISTIAN SCHMIDT

Christian Schmidt se je rodil in odraščal v Gradcu, kjer živi še danes. Njegove klavirske interpretacije zaznamujejo predvsem njegove osebnostne lastnosti: neposrednost, čutnost, senzibilnost in iskrenost. Repertoar, ki ga izvaja, zajema tako velike klasične mojstrovine kot rock in jazz ter alternativne sodobne zvrsti. Nastopa kot solist, v klavirskem triu in v večjih zasedbah. Študij klavirja je opravil na glasbenih univerzah v Gradcu, na Dunaju in v Freiburgu, med drugim pri Sebastianu Bendi, Markusu Schirmerju, Elzi Kolodin in Rudolfu Kehreri. Concertno diplomu je opravil z odliko. Podiplomski študij je nadaljeval s svojim triom Trioskop v mojstrskem razredu Tria Altenberg. Sodeloval je v mojstrskih razredih pri Paulu Badura-Skodi, Paulu Guldi, Erichu Hoebarthu, Triu Fontenay in pri članih Haaškega kvarteta. Imel je več mednarodnih nastopov v okviru glasbenih festivalov v Vidmu in Berlinu, kot solist pa je nastopil v okviru Jeunesse Musicale, v Dunajski koncertni hiši in že večkrat z Graškimi simfoniki in dvorani graškega Kongresa. Je utemeljitelj in vodja uspešnega koncertnega cikla Graški glasbeni večeri v komorni dvorani graškega Kongresa.

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE

MICHAEL WENDEBERG,
dirigent

RINNAT MORIAH,
sopran

**JEAN-FRÉDÉRIC
NEUBURGER,**
klavir

SOLISTI SLOVENSKE FILHARMONIJE

12. januar 2019 ob 19.30,
Velika dvorana SNG Maribor
3. koncert
Orkestrskega cikla in za izven
Spored:
Vito Žuraj, Richard Strauss

Michael Wendeborg

Jean-Frédéric Neuburger

Rinnat Moriah

Vito Žuraj

ALEKSANDAR MADŽAR, klavir

11. februar 2019 ob 19.30,
Dvorana Union, Maribor
3. koncert Komornega cikla in za izven
Spored:
Frédéric Chopin,
Wolfgang Amadeus Mozart,
Maurice Ravel

Aleksandar Madžar

✦ NARODNI DOM MARIBOR ✦

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor, uradne ure: vsak delavnik od 10.00 do 17.00,
v soboto od 9.00 do 12.00 ter uro pred vsako prireditvijo. **Dvorana Union:** uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122

✉ vstopnice@nd-mb.si; **spletni nakup vstopnic:** <http://nd-mb.kupikarto.si/>

📘 www.facebook.com/narodni.dom.maribor

🌐 www.nd-mb.si

**VEČER
RADIO CITY**

Naklada: 150 kosov, brezplačen izvod.